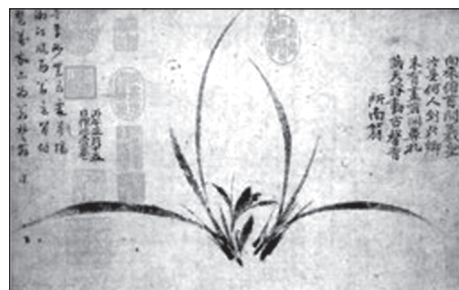

МОНОХРОМНА ЖИВОПИС В ДРЕВЕН КИТАЙ

Монохромната живопис, наречена още „живопис на образованите“, е създавана от литераторите - имперски чиновници. Тази живопис е известна и като „монохромно експресивно рисуване“. Тя на практика осъществява пренос на калиграфската естетика върху изобразителното изкуство, което до този момент (XI - XII в.) си служи с ярки цветове и натуралистични изобразителни техники. възникнало в тясна връзка с калиграфията през епоха Сун. Особеностите на монохромното експресивно рисуване или, както по традиция се превежда, „монохромна живопис“ могат да бъдат сумирани в три групи. Първата група е свързана с пълния отказ от използваните в предишни епохи живи цветове. Последователите на този изобразителен жанр заменят цветната палитра на традиционната живопис с черното на калиграфския туш. Определят се пет „цветя“, тоест пет различни нюанса на черното в зависимост от плътността на туша, с които се предава цветното многообразие. Използваните „цветове“ са: „абсолютно черно“, „плътно черно“, „черно“, „бледо черно“ и „прозрачно черно“. Въпреки, че в традиционната китайска естетика черното се приема за студен цвят, монохромните творби съвсем не създават впечатление за студ и потиснатост. Тайната е в балансирането на ефекта от чернотата на туша с бялото, тоест празното пространство. Така постигнатият резултат се нарича „усещане за топлота в съчетаването на студено и горещо“. Друга тайна на монохромната живопис е в блестящата на самия туш, който излъчва топлата светлина на изделията от лак и затова цветът му е наричан „блестящо черно“. Пак според традиционната китайска естетика блестящото черно не може да създава усещане за студ и мрак. Умишлено оставяното в картината празно пространство играе основна роля и в композирането на творбата. Това

пространство не е празнота, а средство за символично включване в картината на някакъв неуловим, неконкретизиран елемент - забулената в мъгли планина или лунната светлина - онова, което придава на изображението дълбочина и живот. Втората група особености на монохромната живопис е свързана с отхвърлянето на натуралистичното изображение и произтичащите от това опростяване и хиперболизирания на основни черти на изобразявания обект. Отказът от конкретност и копиране на реалните форми предоставя на зрителя свобода на възприемането и възможност за своеобразно участие в творческия акт чрез фантазно „откриване“ на онова, което не се вижда в детайли. Третата група особености на „живопис на образованите“ произтича от стремежа на твореца към концептуално сливане на сюжета и на калиграфския стил, избран за конкретната картина. Така става разбираема практиката картината да

включва и надпис в калиграфски стил, изразяващ емоционалното състояние на автора. Обикновено това е посвещение или стих и се приема, че надписът играе допълваща и балансираща роля за художествената концепция на творбата. Картината се приема за напълно завършена едва след като изображението и калиграфският надпис бъдат допълнени от отпечатък от личния печат на автора. Обикновено отпечатъкът е в червено, което създава търсен контраст с черно-бялата палитра на картината. Пloed на творчески акт, осъществен съобразно

посочените по-горе принципи на търсената спонтанност и своенравност, монохромната експресивна картина се ражда като комплексно произведение на няколко изкуства - живопис, калиграфия и поезия, които в пълна хармония предават индивидуалността и настроението на автора в определен момент. Тъкмо изискването да изразява творческия дух отправя към изобразителното изкуство поетът, прозаикът и художникът от XI век Су Шъ, когато заявява, че стиховете трябва да са картинни, а картините - поетични.

ЕЗЕРОТО ХАНКА

Езерото Ханка, най-големият сладководен басейн в Далечния Изток, се е простряло на цели 4040 кв. км. По форма прилича на круша. Северната му част е в китайската провинция Хъйлундзян, а южната е в Приморския край на Русия. Китайският резерват при езерото бе наречен Синкай-Ху, но в 1996 г. двете държави обединиха резерватите си в Международен резерват Езерото Ханка. Той се стопанисва съвместно.

В зависимост от климата през дадената година езерото може да порастне дори до 5010 кв. км. Но в години на суша

се смалва до 3940 кв. км. и пак продължава да впечатлява с големината си. В най-дългата си част езерото Ханка е 90 км, а в най-широката - 67 км. Дълбочината му обаче не е голяма, средно от 1 до 3 м. Най-дълбоките места са до 10.6 м. Ханка просто запълва извивките на Ханската низина, която няма големи падини.

Цели 24 реки се вливат в Ханка, а от него изтича само една - Сунгача. Тя се съединява с Усури, която пък се влива в Амур. Честите ветрове предизвикват силно вълнение по повърхността на езерото и тогава рибари-

те са крайно внимателни. Повечето крайбрежни части са заблатени, а бреговете са ливади или красиви гори от бор и дъб. От октомври до април Ханка замръзва, но стане ли по-топло по повърхността му се задвижват и плават големи площи растителност, образувани от различни видове тревни, здраво сплели се една в друга. Върху тези зелени плаващи острови, понякога с площ от десетки кв. км, също гнездят или спират за кратка почивка общо 333 вида водоплаващи и крайбрежни птици. По видовете птици и техния брой резерватът е на

първо място сред всички останали с такава площ, разположени на същата ширина в Европа и Азия. Не случайно едно от древните имена на Ханка е Море от птичи пера. В птичия рай има 44 вида птици, които отдавна са в Червената книга на Русия и 12, които са в Световната Червена книга за птиците. Китайско-руските експедиции, които наблюдават резервата, продължават да се натъкват на изненади. През миналата година те откриха тук 6 нови вида птици и 6 нови вида риби, като три вида от птиците и от рибите са непознати.

Водите на езерото също приютяват огромно биологично разнообразие. През средните векове точно в Ханка са ловели риба за трапезата на китайския император и му я поднасяли като голям деликатес. В Ханка и днес се хваща есетровата риба калуга, която достига до 600 кг.

Сред рибното царство живеят и видри, костенурки, ондатри. Изненадите се допълват от Далекосточната горска котка, която се крие в клоните на крайбрежните дървета. Тя пораста до цели 90 см, без да мерим опашката. А по лицето ѝ вертикално се спускат